

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ประสิทธิผลของการสร้างสรรค์และผลิตสื่อด้านอาหารและโภชนาการสำหรับ
ผู้ดูแลและผู้สูงอายุเบาหวาน

Effectiveness of content creation and media production of food
and nutrition for caregivers and elderly diabetics

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.สำออง สืบสมาน

นายสมพร มีเครือ

นางสาวจรรยา พึ่งสอน

นางพรรณรินทร์ มีเครือ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนรัตนโกสินทร์สมโภช 200 ปี

ประจำปี พ.ศ.2560

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ก

ชื่อเรื่อง : ประสิทธิภาพของการสร้างสารและผลิตสื่อด้านอาหารและโภชนาการสำหรับผู้ดูแลและผู้สูงอายุ
เบาหวาน

ชื่อผู้วิจัย : รองศาสตราจารย์ ดร. สำอาง สืบสมาน และคณะ

ปีที่แล้วเสร็จ : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเนื้อหาและลักษณะการร่วมสร้างสรรค์สื่อ โดยวิธีวิจัยก่อนรูปเพื่อผลิตสื่อด้านอาหารและโภชนาการสำหรับผู้ดูแลและผู้สูงอายุเบาหวาน 2) เปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมช่วงก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการสื่อด้านอาหารและโภชนาการของผู้ดูแลและผู้สูงอายุเบาหวาน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ดูแลและผู้สูงอายุเบาหวานในโครงการที่มีต่อสื่อด้านอาหารและโภชนาการของโครงการ ประชากรที่ศึกษาคือผู้ดูแลและผู้สูงอายุเบาหวานในเขตบริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางสีทอง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี โดยสุ่มตัวอย่างจำนวนเท่าๆ กันจากแต่ละหมู่บ้านๆ ละ 10 คน รวม 50 คน ด้านวิธีวิจัย สถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนาแสดงค่าเฉลี่ย ร้อยละ และเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยสถิติ paired t-test ผลการศึกษาพบว่า 1) เนื้อหาของสื่อได้มาจากการวิจัยก่อนรูปผ่านการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น การสนทนากลุ่มเพื่อเลือกเมนูที่สนใจ การบันทึกวิดีโอเมนูสาธิต และการบันทึกภาพผู้นำชุมชนเพื่อใช้ประกอบสื่อสิ่งพิมพ์หลังฝึกด้านเบาหวานแบบปฏิทินขนาดใหญ่ตั้งโต๊ะและสื่อยึดโครงการซึ่งพิมพ์ควอเตอร์โค้ดเชื่อมต่อกับคลิปวิดีโอของโครงการในยูทูป 2) การดำเนินโครงการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านมีความรู้อาหารและโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุเบาหวานเพิ่มขึ้น มีเจตคติที่ดีเพิ่มขึ้นในด้านการจัดการด้านอาหารและโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุเบาหวานจากฝึกที่บ้าน พืชผักทั่วไป พืชผักทำน้ำสมุนไพร และพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นในด้านการจัดการอาหารและโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุเบาหวานเกี่ยวกับอาหารที่ประกอบด้วยผักที่บ้าน พืชผักทั่วไปและเครื่องดื่มน้ำผักสมุนไพร และ 3) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อสื่อโดยรวมในระดับมากที่สุด

สรุป การสร้างสื่อด้านอาหารและโภชนาการสำหรับผู้ดูแลและผู้สูงอายุเบาหวานโดยวิธีวิจัยแบบก่อนรูปสามารถปรับเปลี่ยนความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมด้านอาหารและโภชนาการสำหรับผู้ดูแลและผู้สูงอายุเบาหวานให้ดำเนินไปในทางที่เหมาะสมมากขึ้นและได้สร้างความพึงพอใจให้กับเข้าร่วมโครงการจึงนับเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการให้โภชนศึกษาเพื่อควบคุมบำบัดโรคเบาหวานอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุเบาหวาน การวิจัยก่อนรูป การร่วมสร้างสรรค์สื่อ การให้โภชนศึกษา ผักและผลไม้

Title: Effectiveness of content creation and media production of food and nutrition for caregivers and elderly diabetics

Researchers: Associate Professor Dr. Sam-ang Seubsman et al.

Year: 2019

Abstract

This quasi-experimental research aimed to 1) study media content and apply formative research in media co-creation of food and nutrition for elderly diabetics and their caregivers; 2) compare pre-post program of elderly diabetics and their caregivers' knowledge, attitude, and practice on food and nutrition; and 3) assess elderly diabetics' and their caregivers' satisfaction on using the project's media. Study population included 50 adults sampled by selecting 10 caregivers and elderly diabetics from each village within service area of Bangsitong Health Promotion Hospital, Bangkruay District, Nonthaburi Province. Methods for analyzing data included descriptive statistics average, percentage, and paired t-test. Results showed the following: 1) media content was obtained through formative research and co-creation method, including group discussions, demonstration food video recordings, and traditional costume photograph session for incorporating into large "veggies-for-diabetes" printed media resembling table calendar and T-shirt, both with scanable QR code that links with the project's YouTube videos; 2) statistically significant changes in knowledge, attitude and practice on food and nutrition management for elderly diabetics and their caregivers concerning food from vegetables (local, indigenous, common and herbal); 3) overall media satisfaction of the study population was found to have reached the highest possible level.

In conclusion, food and nutrition media production by using formative research improved knowledge, attitude, and practice on food and nutrition, and satisfied project participants. This research has provided another effective nutrition education for diabetes control.

Keywords: elderly diabetics, formative research, media co-creation, nutrition education, fruits and vegetables